

A PÁRTOK HELYZETE 2015 KÖZEPÉN

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

- 2015 nyarán egyértelmű többségben vannak azok, akik szerint rossz irányba tart az ország: a megkérdezettek kétharmada vélte így. Ez ugyanakkor önmagában nem jelenti, hogy a Fidesz számára reménytelen lenne a helyzet: egyrészt ez az arány volt már rosszabb is a 2010-14 közötti időszakban, ráadásul az elégedetlen egy része politikailag inaktív marad, nem válik aktív kormányellenes szavazóvá. Az emberek fele azt szeretné, ha a következő választás után nem a Fidesz folytatná a kormányzást.
- A Fidesz jelenleg gyengébben áll, mint 2013 tavaszán, az összeomlást azonban úgy tűnik, elkerülte. A Fidesz-KDNP-t jelenleg a teljes népesség 25 százaléka támogatja, két éve ez az arány 28 százalék volt. Bár jelentős, több, mint harminc százaléknyi szavazó elfordult a kormánypárttól a tavaly tavaszi országgyűlési választás óta, e szavazók legnagyobb része (hatvan százaléka) egyelőre bizonytalan. Egy most vasárnapi választáson a Fidesz-KDNP csak a centrális pártrendszer logikájának és a választási rendszernek köszönhetően szerezhetne többséget: a megosztott jobb és baloldali ellenzékkel, a közel egyformán erős Jobbik és baloldal mellett az egyéni körzetek jelentős részét várhatóan megnyerné.
- A Jobbik jelentősen erősebb, mint 2013-ban volt, második helyét ugyanakkor a baloldal megosztottságának köszönheti: a baloldali, liberális ellenzéki pártok összeadott támogatottsága messze megelőzi a Jobbik eredményét és közelebb van a Fideszéhez. Jelenleg a teljes népesség 15 százaléka választaná a Jobbikot, 2013 tavaszán 10 százalékon állt a párt. A baloldalon belül egyértelmű az erőssorrend: az MSZP 13 százalékos támogatottságával egyedül több szimpatizánst tud maga mögött, mint a többi baloldali párt összesen, az aggregált baloldali szavazatok kétharmadát a szocialista szavazók adják. A tavaszi ötpárti összefogásból az MSZP mellett egyedül a DK tud érdemi támogatottságot – 5 százalék – felmutatni és lenne képes önerőből bekerülni a parlamentbe, bár a két baloldali formáció között nagyságrendi a különbség: az MSZP mintegy két és félszer több szavazót tudhat maga mögött.
- Nincs átjárás jobb és baloldal között - a másodlagos pártpreferenciák azt mutatják, hogy nincs átszavazási hajlandóság a két politikai oldal között. A kormánypárti szavazók egy százaléka választaná az MSZP-t, ha nem szavazhatna a Fideszre és ugyanez az arány a másik irányból is. De nincs átmenet az MSZP és a Jobbik között sem, mindössze 4-7 százalék nyilatkozott úgy, hogy saját pártja hiányában a másikra szavazna. Politikai oldalon belül már más a helyzet: a Fidesz és a Jobbik kölcsönösen nyitott egymás felé, a szavazók negyede-hatoda adott esetben átszavazna a másik jobboldali pártra. A baloldalon belül még egyértelműbb a helyzet: a Demokratikus

Koalíció szavazóinak 60 százaléka szavazna az MSZP-re, ha saját pártját nem tudná választani, fordított esetben a szocialista szavazók 40 százaléka tenné ugyanezt a DK irányába.

- Az MSZP továbbra is az idősök körében a legnépszerűbb, míg a Jobbik legerősebb terepe a legfiatalabb korosztály – ebben a két korcsoportban a két ellenzéki párt egyaránt befogta a Fideszt. A baloldali, liberális ellenzéki pártok jelenleg is Budapesten a legerősebbek, az Együtt, PM, Liberálisok valamint az LMP pedig a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezők körében a leginkább népszerű.
- Menekültkérdésben a magyar társadalom igen elutasító: kétharmaduk szerint veszélyt jelentenek, így nem kéne beengedni az országba és csak ötödük véli úgy, hogy Magyarországnak kötelessége lenne befogadni őket. A baloldali-ellenzéki pártok szavazóinak mintegy harmada befogadóparti, ami tehát az országosnál jóval magasabb arány, ám azt jelenti, hogy köztük is az elutasítás a többségi álláspont. A kormánypárti szavazók között látjuk a legerősebb ellenszenvet: a Fidesz-szavazók még a Jobbiknál is nagyobb arányban utasítják el a befogadás gondolatát.

TARTALOM

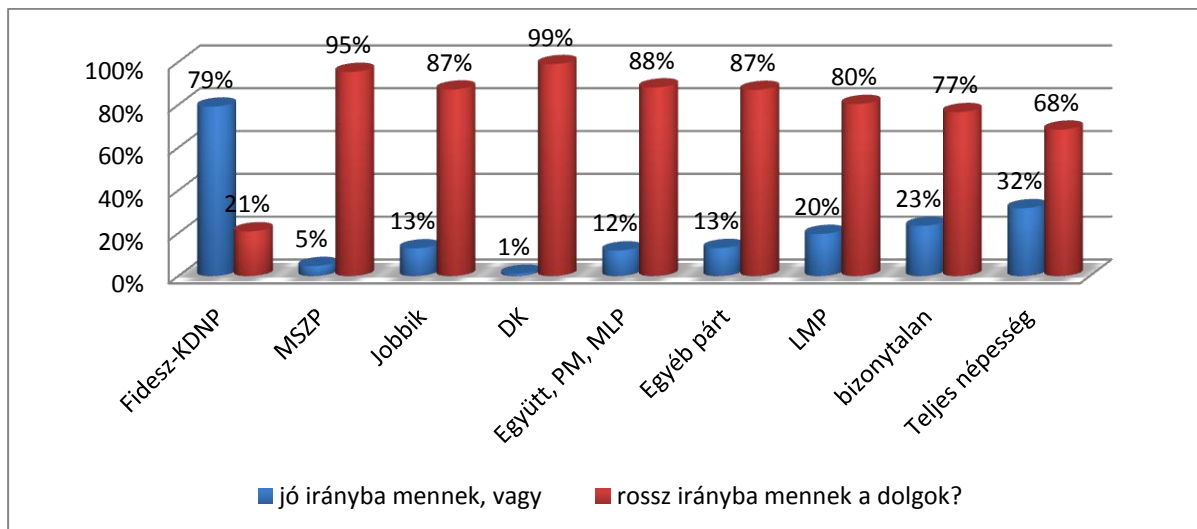
Rezümé.....	2
Bevezető.....	5
Általános politikai közhangulat.....	5
Pártok támogatottsága, a szavazótáborok jellemzése	7
Pártok szavazói	14
A menekültkérdés megítélése.....	17

BEVEZETŐ

A Republikon Intézet 2015 június-júliusában felmérést készített a magyar társadalom helyzetéről, értékeiről és véleményéről¹. A kutatás célja, hogy a havi közvélemény-kutatásoknál nagyobb mintán, részletes elemzéseket készítsen a magyar társadalom és politika aktuális és állandó kérdéseiről. A kutatás lehetővé teszi, hogy kisebb társadalmi csoportokról is releváns megállapításokat tegyünk, míg az Intézet korábbi, 2012-es és 2013-as hasonló kutatásaival való összevetés az időbeli változások kimutatására ad lehetőséget. A kutatás eredményeit folyamatosan hozzuk nyilvánosságra; az elemzessorozat első részében a pártok szavazótáborának valamint a menekültkérdéssel kapcsolatos vélemények bemutatására kerül sor.

ÁLTALÁNOS POLITIKAI KÖZHANGULAT

A választók bő kétharmada szerint jelenleg rossz irányba tart az ország, a Fidesz-KDNP szavazói kivül minden párt táborában² ez a többségi vélemény. A legerősebb ellenérzéseket a DK és az MSZP szavazói érznek a jelenlegi folyamatokkal szemben: e két párt szimpatizánsai között jóformán nincs is olyan választó, aki szerint jó irányba mennének a dolgok.

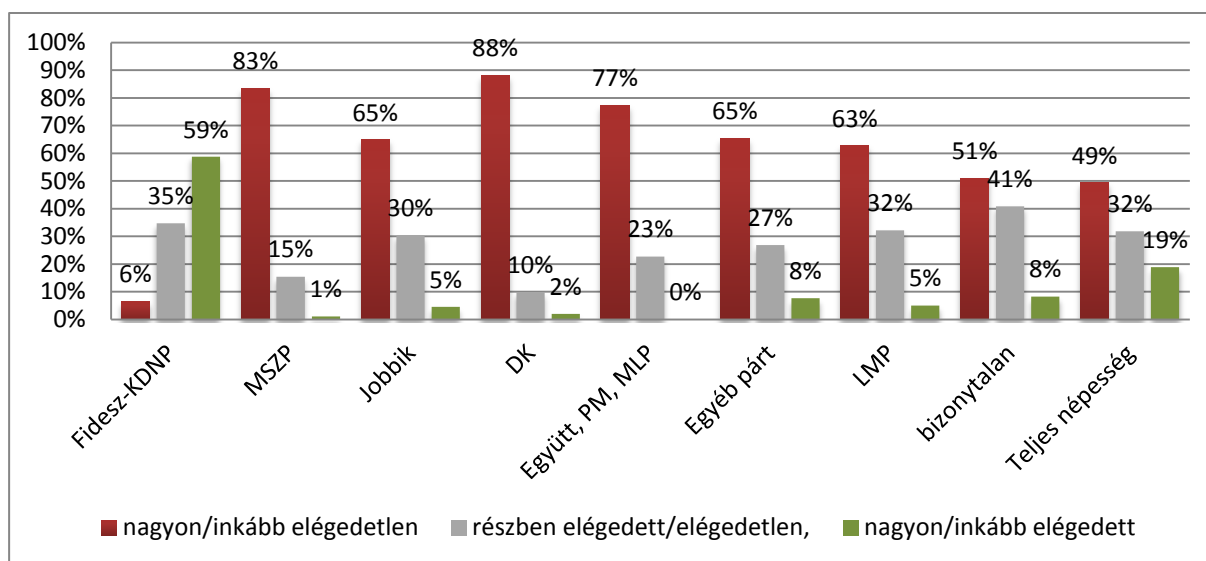
1. ábra: Ön szerint jelenleg az országban...

¹ A kutatást 2000 fő személyes megkeresésével készítette az Ipsos. A minta esetleges torzulásait a KSH adatai alapján súlyozták, így a minta megfelelően reprezentálja a teljes szavazókorú népet nem, életkor, iskolai végzettség, és településtípus szerint.

² Az alacsony elemszám miatt az Együtt, a PM és a Liberálisok szavazóit közösen, egy elemzési kategóriaként kezeljük

A kormánypárti szavazók esetén is jelen van egy mintegy húsz százaléknyi réteg, aki az ellenzéki pártokhoz hasonlóan úgy véli, nem a helyes irányba tart az ország.

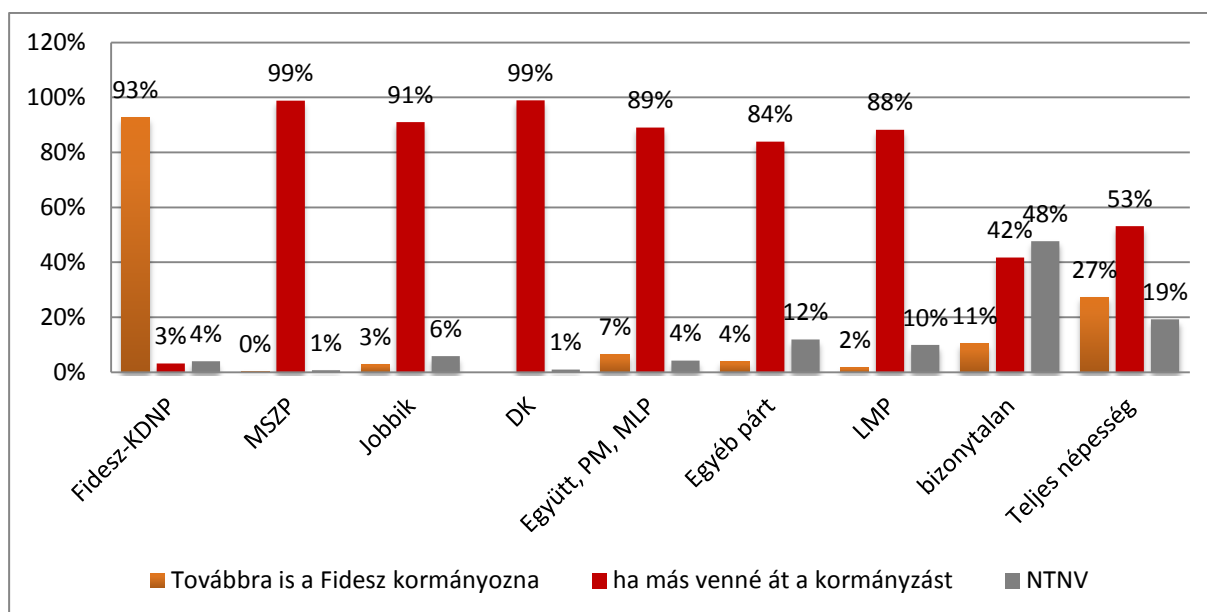
Az általános benyomás erősen összekapcsolódik a kormány iránti elégedetlenséggel: a választók fele nagyon vagy inkább elégedetlen az Orbán-kormány teljesítményével és csupán ötödük elégedett azzal. Az ellenzéki pártok közül a Jobbik és az LMP kevésbé kritikus a kormánnyal, mint az MSZP vagy a DK, bár kifejezetten elégedett köztük sincs jelentős számban. A Jobbik és LMP szimpatizánsok szűk harmada véli úgy, hogy részben elégedett, részben pedig elégedetlen a jelenlegi kormány tevékenységével.

2. ábra: Ön mennyire elégedett a jelenlegi Orbán-kormánnyal?

Ez az elégedetlenség párosul a kormány iránti bizalmatlansággal is: a felmérés szerint abszolút többségben vannak azok a választók, akik a következő választás után más kormányt szeretnének az ország élén látni. Csupán az ország bő negyede kívánja, hogy a Fidesz folytassa a kormányzást, ami arra utal, hogy a jelenlegi kormány munkájával az ország csak igen szűk része elégedett annyira, hogy továbbra is rájuk bízna e feladatot. A pártok szavazói közül ismét a DK és az MSZP szimpatizánsai a legegységesebbek a kormányváltás igényében, lényegében kivétel nélkül mindegyikük a Fidesz távozását reméli. Az LMP szavazók tizede bizonytalan abban, hogy szeretné-e vagy sem, hogy a Fidesz folytassa a kormányzást. E kérdés alapján a pártot nem választók között a kormánypártnak nincs túl sok támogatója: csupán minden tizedik bizonytalan szavazó szeretné, hogy a Fidesz kormányzása folytatódjon, míg több mint négytizedük mást

látna szívesen az ország élén. A bizonytalanok között az ellenzéki pártok tehát közel négyszer annyi megszólítható szavazót tudhatnak maguk mögött, mint ahányra a kormánypártok számíthatnak.

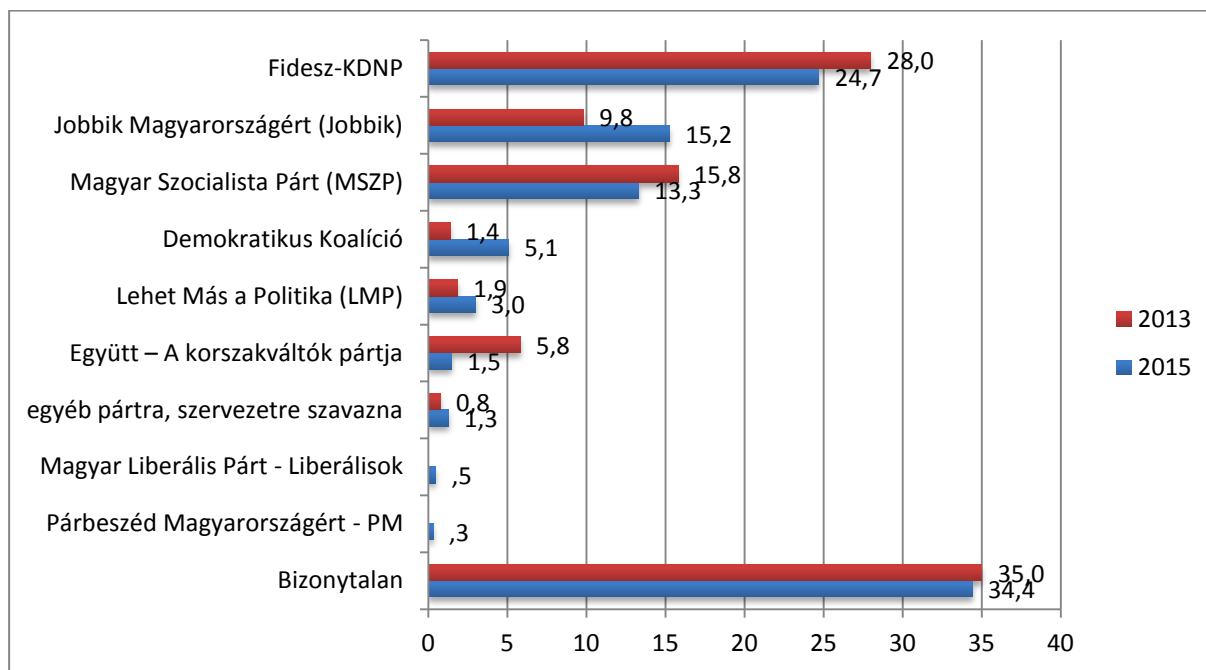
3. ábra: Ön minek örülne, ha a következő választás után...

PÁRTOK TÁMOGATOTSÁGA, A SZAVAZÓTÁBOROK JELLEMZÉSE

A kutatás idején a Fidesz szavazótábora a népesség 25 százalékát tette ki. A második legnagyobb párt a Jobbik, 15 százaléknyi szavazóval. Az MSZP népszerűsége két százalékponttal elmarad a Jobbikétól: a szocialistákra a választók 13 százaléka szavazna. A Demokratikus Koalíció a negyedik legnagyobb párt, a teljes népesség öt százaléka támogatja Gyurcsány Ferenc pártját. A DK-n kívül a többi baloldali párt támogatottsága igen alacsony, egy százalék körüli. Mindez tehát azt mutatja, hogy a Fidesz-KDNP előnye továbbra is jelentős a többi párttal szemben – majdnem tíz százalékponttal vezet a Jobbik előtt. A radikális párt második helye ugyanakkor továbbra is a baloldali, liberális ellenzéki pártok megosztottságának köszönhető: a tavaly tavaszi együttműködésben részt vett öt párt összeadott eredménye jócskán meghaladja a Jobbikét – a Fidesz-KDNP támogattságától azonban még így is elmarad.

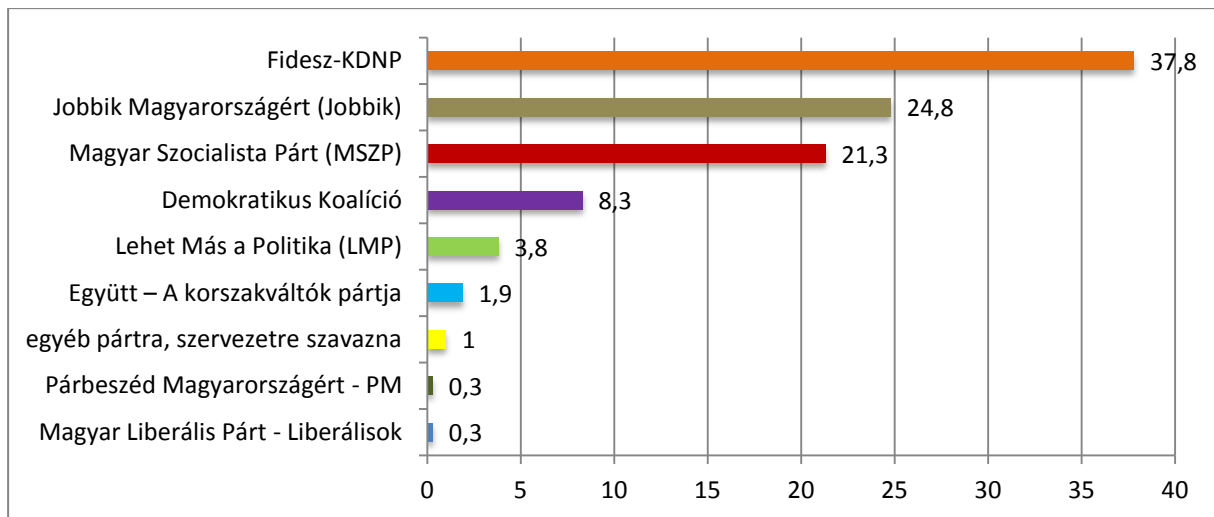
A Fidesz-KDNP jelenleg rosszabbul áll, mint 2013 tavaszán. A Republikon Intézet akkori kutatásával összevetve a mai adatokat azt látjuk, hogy az elmúlt két év során a Jobbik és a DK

erősödött a leginkább, míg az Együtt könnyvelhette el a legnagyobb visszaesést. A radikális pártot ma mintegy másfélszer annyian támogatják, mint bő két évvel ezelőtt. A baloldal összesített eredménye ugyanakkor alig változott: az Együtt ugyan visszaesett, ezzel párhuzamosan viszont megerősödött a Demokratikus Koalíció.

4. ábra: Pártpreferencia a teljes népesség körében, 2015. június és 2013. március

Ami a tényleges választási eredményhez legközelebb eső, biztos szavazó pártválasztók szimpátiáját illeti, egy most vasárnapi választáson a Fidesz-KDNP nyerne: a kormánypártok támogatottsága 38 százalék. A Fidesz-KDNP táborának fogyása a biztos szavazók arányán is jól látszik: a kormánypártok 2014 tavaszán a szavazatok 44 százalékát szerezték meg. A Fidesz támogattságától jócskán elmarad a Jobbik 24 és az MSZP 21 százalékos eredménye. A mostani adatok szerint, ha minden párt önállóan indulna, úgy e három párton kívül csak a DK érné el a bejutási küszöböt. A baloldali pártok aggregált támogatottsága a biztos szavazók között is jócskán meghaladja a Jobbikét: az öt formáció közösen 32 százalékot érne el (feltételezve, hogy a szavazók egységesen szavaznak). A megosztott bal és jobboldali ellenzékre épülő centrális erőter logikájának köszönhetően egy ilyen helyzetben egyébként a Fidesz nagy valószínűséggel elérné a parlamenti többséget, kétharmada azonban nem lenne.

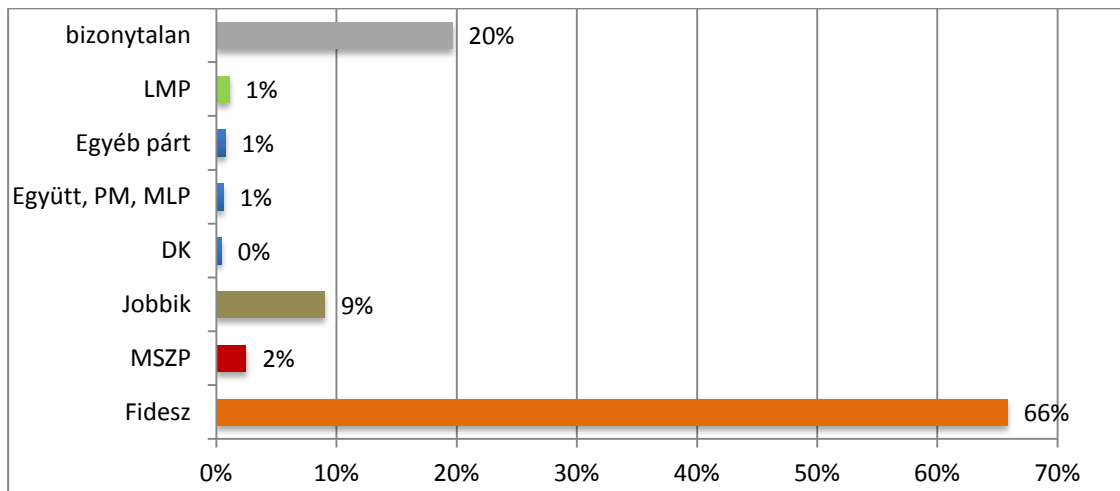
5. ábra: Pártpreferencia a biztos szavazó pártválasztók körében, 2015

A pártok támogatottsági adatai azt mutatják, hogy a 2014-es parlamenti választás óta eltelt bő egy év során drámaian nem alakult át a helyzet. A Fidesz támogattságának csökkenéséből az ellenzéki pártok közül a Jobbik kismértékben tudott profitálni, de a 2014-es eredményéhez képest a radikális párt sem erősödött meg különösen. A Fideszből kiábrándult szavazók elsősorban a bizonytalanok táborát erősítik – ezzel a kormánykritikus hangulat nőtt, de az ellenzéki alternatíva támogatottsága nem. Ami a baloldali-liberális pártokat illeti, mind a szervezetek közötti erőviszony, mind az összegzett támogattságuk stabilitást mutat: továbbra is egyértelműen az MSZP a legnagyobb szereplő e térfélen, a DK pedig egy nagyságrenddel az Együtt, PM és Liberálisok előtt áll. Hasonlóan 2013-hoz vagy a 2014-es választáshoz, a baloldal aggregált eredménye egyértelműen meghaladja a Jobbikét, ám nem éri be a Fideszt.

A kutatás során felmértük a szavazók korábbi, 2014-es pártválasztását is – ezt visszaemlékezés alapján kellett megtenniük. Ebből képet kapunk azzal kapcsolatban, hogy az egy évvel ezelőtti választáshoz képest hogyan alakult át a pártok szavazótáborára: mely párt tudott profitálni a Fidesz népszerűségvesztéséből, mi történt az áprilisi ötpárti baloldali együttműködéssel és milyen egyéb mozgások voltak a pártok között.

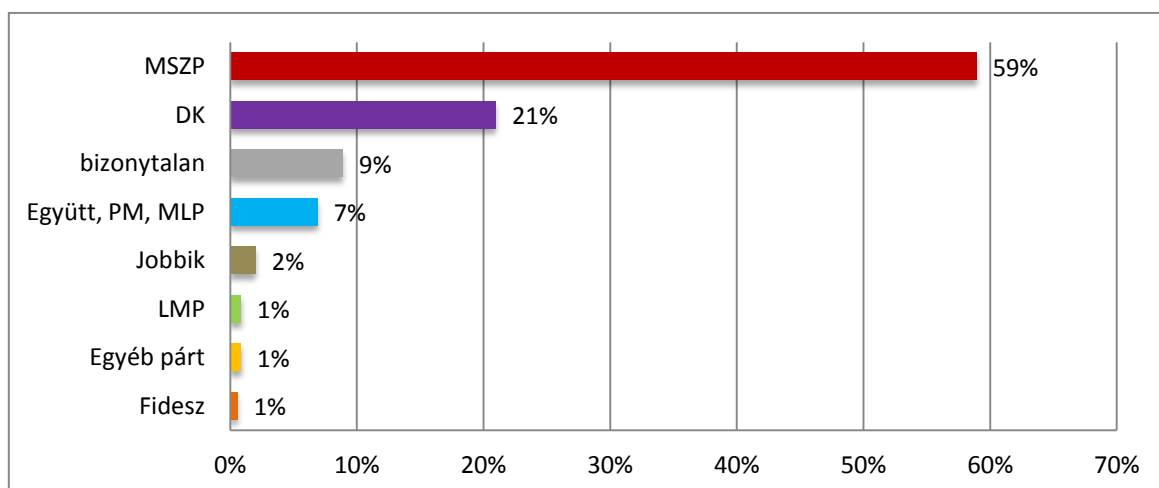
A 2014-es Fidesz-KDNP szavazók harmada vallotta úgy, hogy ma másképp szavazna. A legtöbb, minden ötödik volt kormánypárti szavazó jelenleg bizonytalan, míg kilenc százalékuk a Jobbik szavazótáborát erősíti, további öt százalékuk pedig a többi ellenzéki párt szimpatizánsa lett. Ezek alapján tehát az ellenzéki pártok közül a Jobbik profitált leginkább a Fidesztől elforduló

szavazókból, ám a legtöbb csalódott tavaszi Fidesz-szavazó pártválasztásában egyelőre bizonytalan.

6. ábra: A 2014 áprilisában a Fidesz-KDNP-re szavazók jelenlegi pártpreferenciája

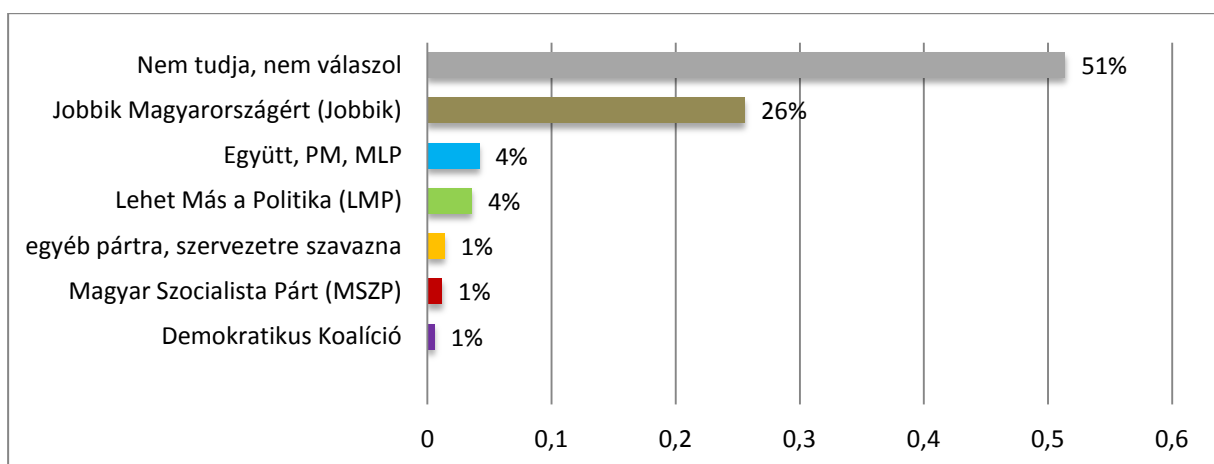
A 2014 áprilisában Kormányváltók néven indult ötpárti baloldali-liberális szövetség szavazóinak túlnyomó többsége, 90 százaléka jelenleg is valamelyik baloldali párt támogatója. A legtöbben, tízből hatan az MSZP, tízből ketten pedig a DK szimpatizánsai. Az Együtt, a PM és a Liberálisok az akkori szavazók hét százalékát nyerték meg, míg az egykori kormányváltók kilenc százaléka jelenleg pártválasztásában bizonytalan. Jól látszik tehát, hogy minden kritika ellenére a tavaszi szövetség szavazói megmaradtak az együttműködésben résztvevő pártok mellett – és ebből a szavazótáborból nem igazán van átjárás se a Jobbik, se az LMP felé.

7. ábra: A 2014 áprilisában a Kormányváltók (MSZP-DK-Együtt-PM-MLP) listájára szavazók jelenlegi pártpreferenciája

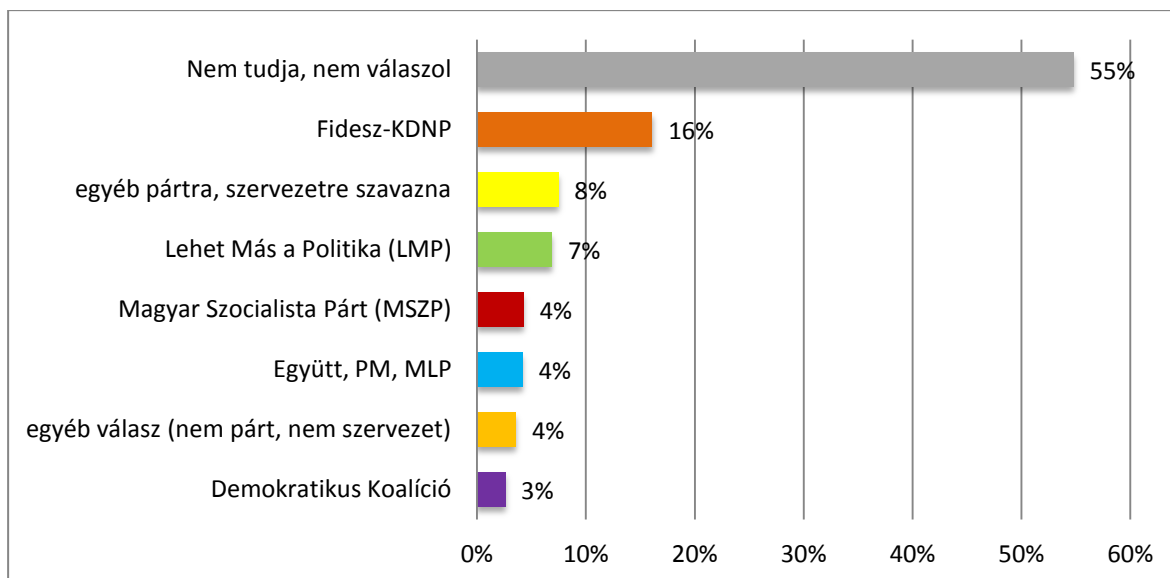
A szavazótáborok összetételének megismerését nem csak a múltbeli pártválasztás segíti, hanem az is, hogy a jelenlegi pártjukon kívül melyik politikai formációt érzik még magukhoz közelinek. A másodlagos preferenciákból kiderül, hogy egy párt jelenleg még meglévő szavazói mely irányba leginkább nyitottak, egy adott politikai helyzetben (pl. ha a saját pártjának jelöltje nem indul, visszalép) hova szavaznának leginkább.

Ami a Fidesz-KDNP szavazóit illeti, felük nem tudott vagy nem akart megjelölni olyan pártot, amelyre a Fideszen kívül szavazna. Azok Fidesz szavazók negyede viszont a Jobbikot jelölte meg, mint másodlagos preferenciát – azaz ha valamilyen okból nem tudnának a Fideszre szavazni, akkor a Jobbikot választanák. A Fidesz-szavazók további tíz százaléka választotta még valamelyik meglévő politikai erőt.

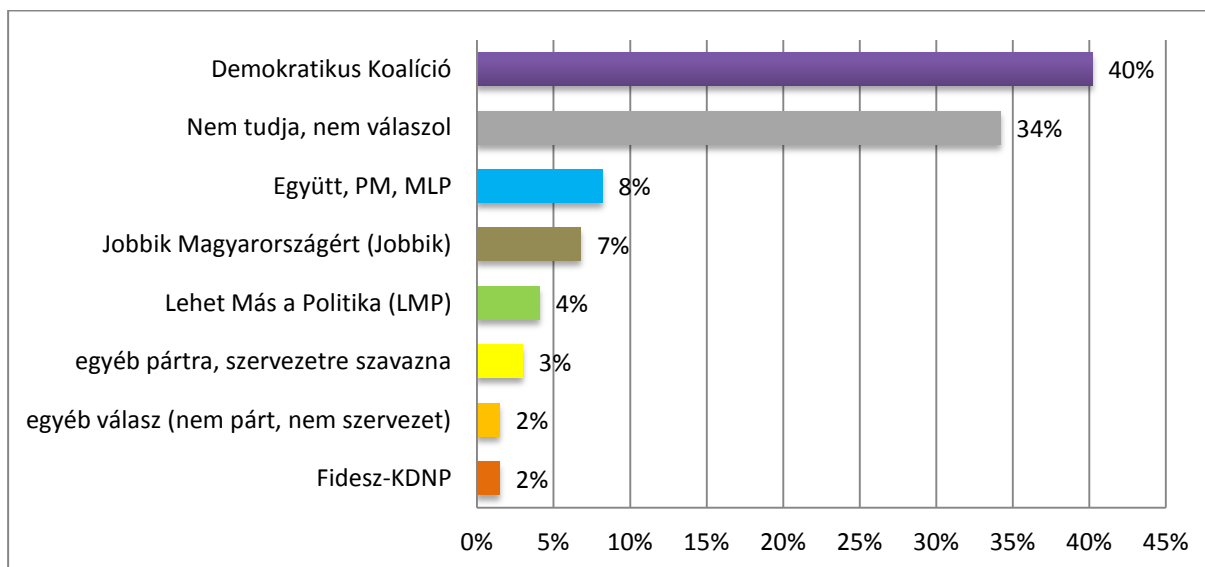
8. ábra: A Fidesz-szavazók másodlagos pártválasztása

A Jobbik szavazók több szempontból is igen hasonlóak a Fidesz szimpatizánsokhoz másodlagos pártpreferencia-választásukban. Egyrészt többségük, 55 százalékuk nem tud más pártot megnevezni ilyen esetre. Másrészt, akik viszont választanak második „kedvenc” pártot, a leginkább a Fideszt találják meg: a Jobbik szavazók hatoda számára áll a kormánypárt annyira közel, hogy adott esetben – ha a Jobbik nem lenne opció – szavazna rá. Végül szintén hasonlóság, hogy a Fidesz-szavazókhöz hasonlóan a Jobbik támogatóinál sem igazán merül fel, hogy valamelyik másik, baloldali-ellenzéki pártra adják a voksukat. Azt látjuk tehát, hogy a Fidesz és a Jobbik tábor egyértelműen csak egymás felé nyitott: a Fideszesek negyede, a Jobbik-szavazók hatoda véli úgy, hogy adott esetben átszavazna a másik jobboldali pártra.

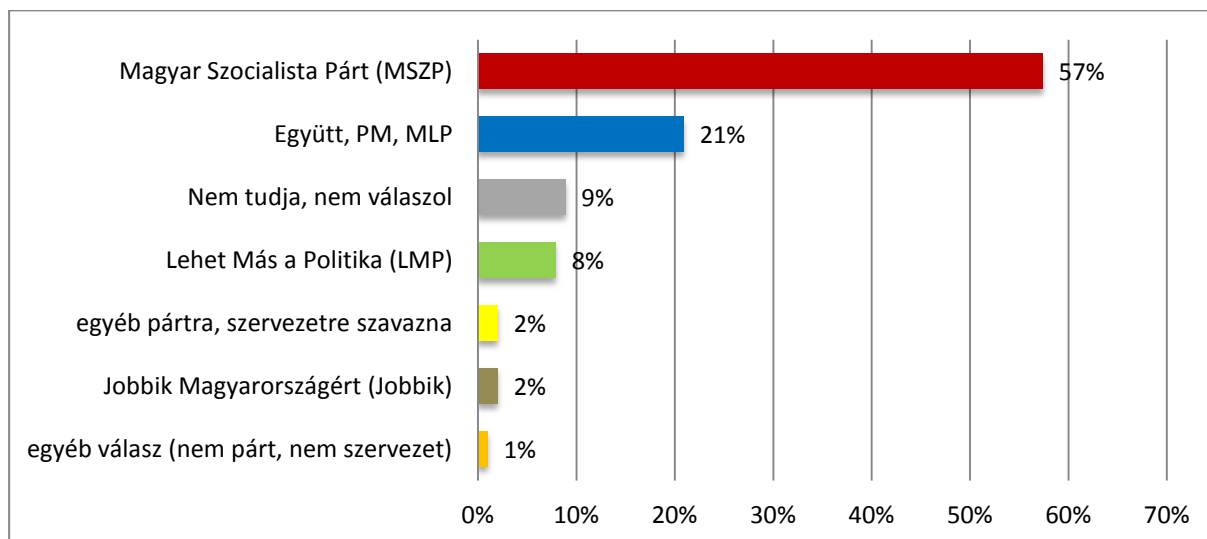
9. ábra: A Jobbik-szavazók másodlagos pártválasztása

A jobboldali pártokkal szemben a baloldalon jóval nagyobb az átjárás. Az MSZP szavazói esetén csupán csak egyharmadnyi azok aránya, akik nem választottak másik pártot – miközben a DK-ra negyven százalékuk szavazna olyan esetben, ha az MSZP-re nem tudnának. Az Együtt, PM, MLP irányába azonban nem túl nyitott a párt, csupán 8 százalék választaná valamelyik pártot a háromból.

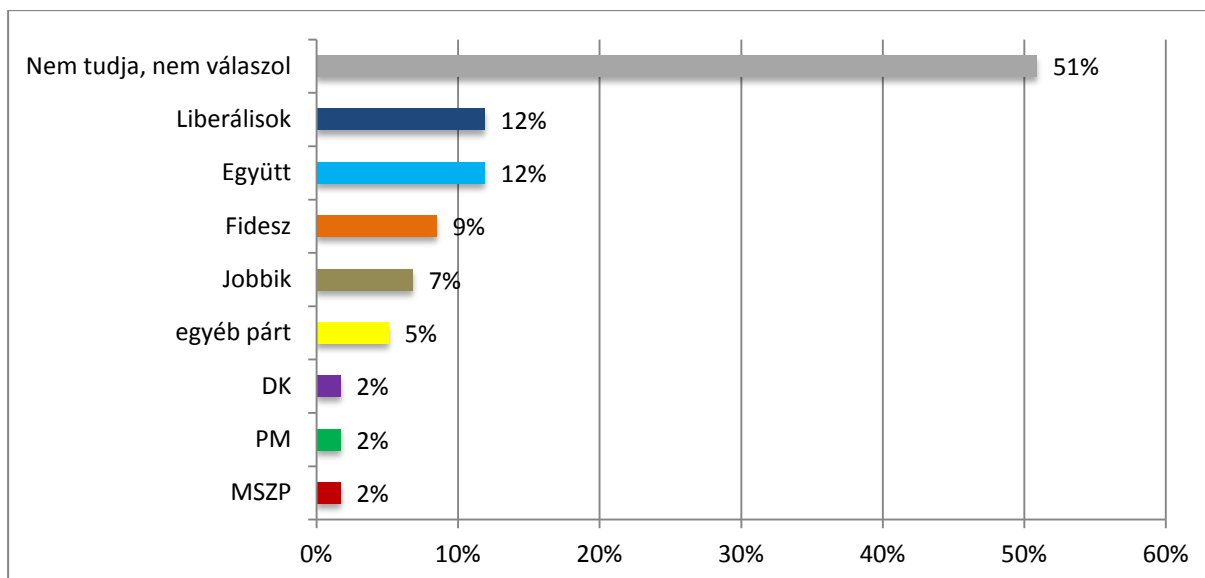
10. ábra: Az MSZP-szavazók másodlagos pártválasztása

A legkönnyebben a Demokratikus Koalíció szavazói hajlandóak más pártra szavazni: a DK-sok közel hatvan százaléka az MSZP-t, húsz százaléka pedig az Együtt, PM, MLP valamelyikét választaná, ha olyan helyzet alakulna, hogy a DK-ra nem tud szavazni. Csupán 9 százalékuk jelezte, hogy ilyen esetben nem tudna vagy nem akar más pártra szavazni. A DK szavazók ebből a szempontból a leginkább testesítik meg azt a szavazót, akinek az elsődleges, hogy valamelyik baloldali pártra szavazzon – saját pártjának hiányában ez elsősorban az MSZP.

11. ábra: A DK-szavazók másodlagos pártválasztása

Ahogy a fenti adatok mutatják, a szavazói szinten alapvetően működik a bal-jobb felosztás és a két nagy tábor között nem igazán van átjárás. A Lehet más a politika szavazói ebből a szempontból érdekes képet mutatnak: másodlagos preferenciáik alapján mindkét oldal felé látunk nyitottságot – bár tény, hogy a baloldal felé valamivel többen orientálódnak. A legtöbben 12-12 százalék az Együttet és a Liberálisokat nevezte meg, mint olyan pártot, akire az LMP hiányában szavazna, 9 illetve 7 százalék pedig a Fideszt illetve a Jobbikot. Jól látszik továbbá, hogy a párt vezetéséhez hasonlóan a szavazók sem nyitottak a 2010 előtti baloldal felé, a DK és az MSZP az átszavazási sorrend végén található, de az előző ciklusban kiszakadt PM-esek sem merültek fel opcióként az LMP-sek számára.

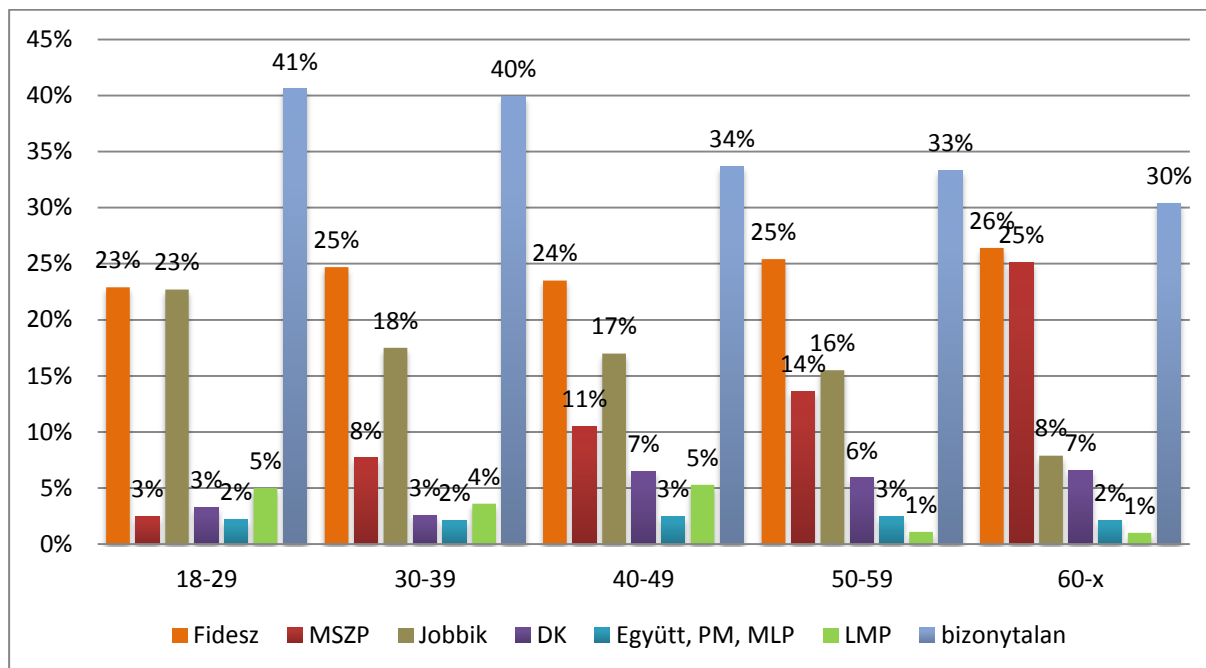
12. ábra: Az LMP-szavazók másodlagos pártválasztása

PÁRTOK SZAVAZÓI

A pártok szavazótáborát megvizsgáltuk a legfontosabb szocio-demográfiai csoportokban is, hogy megfoghatóbb képet kapjunk arról, mely párt milyen közegben erősebb vagy gyengébb. Ma Magyarországon az életkori bontás generálja az egyik leglátványosabb különbséget, különösen a Jobbik és az MSZP szavazótáborában. Az életkori csoportokban ugyanis egyértelműen változik a két párt támogatottsága, ellentétes irányban: minél fiatalabb korcsoportban vagyunk, annál erősebb a Jobbik és minél idősebben, annál erősebb az MSZP. A legfiatalabb és legidősebb korcsoportban a két párt egyébként befogja az ilyen ingadozásokat nem mutató Fideszt is: a fiatalok között a Jobbik, a 60 év felettek között pedig a szocialista párt van egy szinten a kormánypárttal. A legnagyobb korosztályi különbséget az MSZP-nél látjuk: a párt nyolcszor erősebb a 60 év felettek, mint a 29 év alattiak körében.

Ami a többi pártot illeti, az LMP szavazótáborára továbbra is fiatalos, ám sokkal kevésbé markánsan, mint a korábbi években, amikor kiemelkedően jól állt a legfiatalabb, 18-29 év közöttiek körében. Mostanra azt látjuk, hogy az 50 éves kor jelent egy határt – ez alatt a párt öt százalék körüli támogatást tud maga mögött, az ennél idősebb szavazók között viszont lényegében nincs jelen.

A Demokratikus Koalíció szavazótábora valamivel kiegyenlítettebb, de az MSZP-hez hasonlóan inkább az idősebb korosztályokból építkezik – a 60 év felettek körében a Jobbikkal van egy szinten. Az életkornak a pártot nem választásban is jelentős szerepe van: a fiatalok között jóval több a bizonytalan, mint az idős korosztályban – a negyven év alattiak negyven százaléka nem tudott vagy nem akart pártot választani, hatvan év felett ugyanez az arány csak harminc százalék.

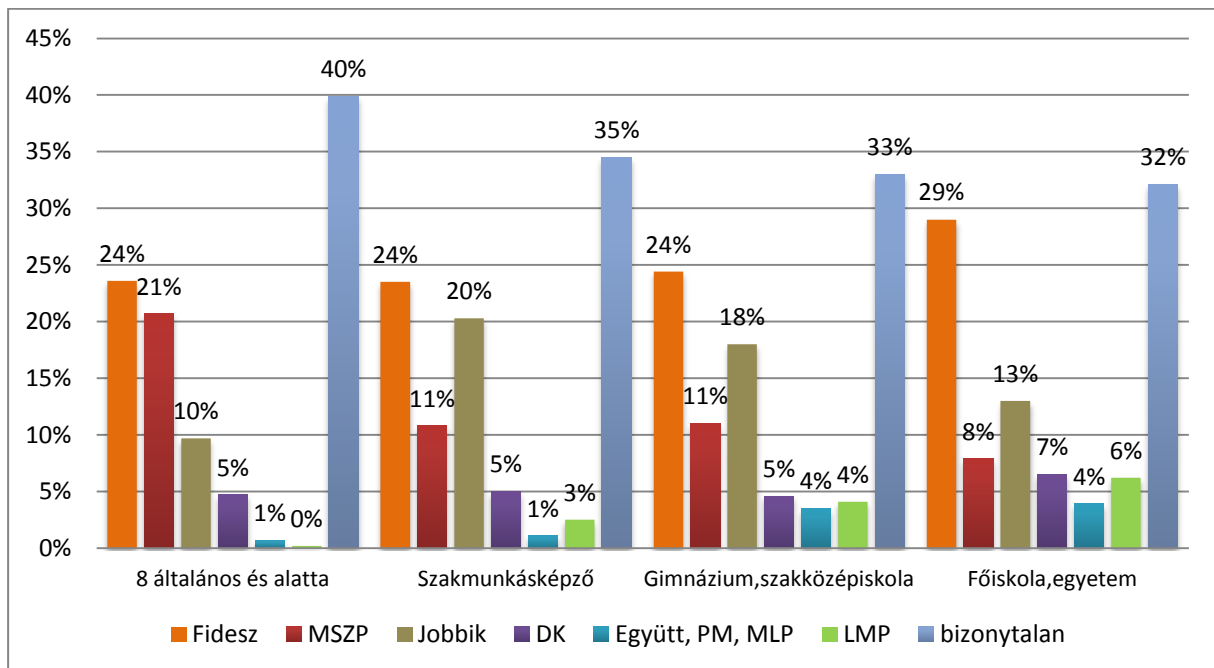
13. ábra: Pártpreferencia a különböző korcsoportokban

Az életkor mellett a végzettség is jelentős eltéréseket mutat pártokként. A legalacsonyabb iskolai végzettségűek körében lényegesen szűkebb a pártpaletta, mint a legképzettebbek körében – a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők közel fele továbbra is a Fideszben és az MSZP-ben gondolkodik és e két párt támogatottsága közel egy szinten van. Rajtuk kívül a Jobbik és az DK tudhat még szavazókat, de az országos aránynál kevesebbet. Az LMP, illetve az Együtt, PM, MLP lényegében nem került elő opcióként ebben a körben. E pártok elsődleges terepe a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezők köre – köztük mindegyik párt (továbbá a DK is) felülreprezentált, azaz jóval több felsőfokú végzettséggel rendelkező szimpatizánsa van, mint a többi pártnak.

A diplomások körében a baloldali pártok egymáshoz való viszonya is jelentősen eltér: a DK szinte beéri az MSZP-t, illetve az Együtt, PM és MLP is jelentősen jobban áll, mint a teljes

népességben. A baloldali, liberális pártok aggregált támogatottsága ezzel együtt mintegy másfélszerese a Jobbikénak.

A Jobbik esetén ugyanis azt látjuk, hogy az iskolai végzettség szempontjából köztes, szakmunkás és gimnáziumi-szakközépiskolai rétegben a legerősebb, és mind a legalacsonyabb, mint a legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők között gyengébb.

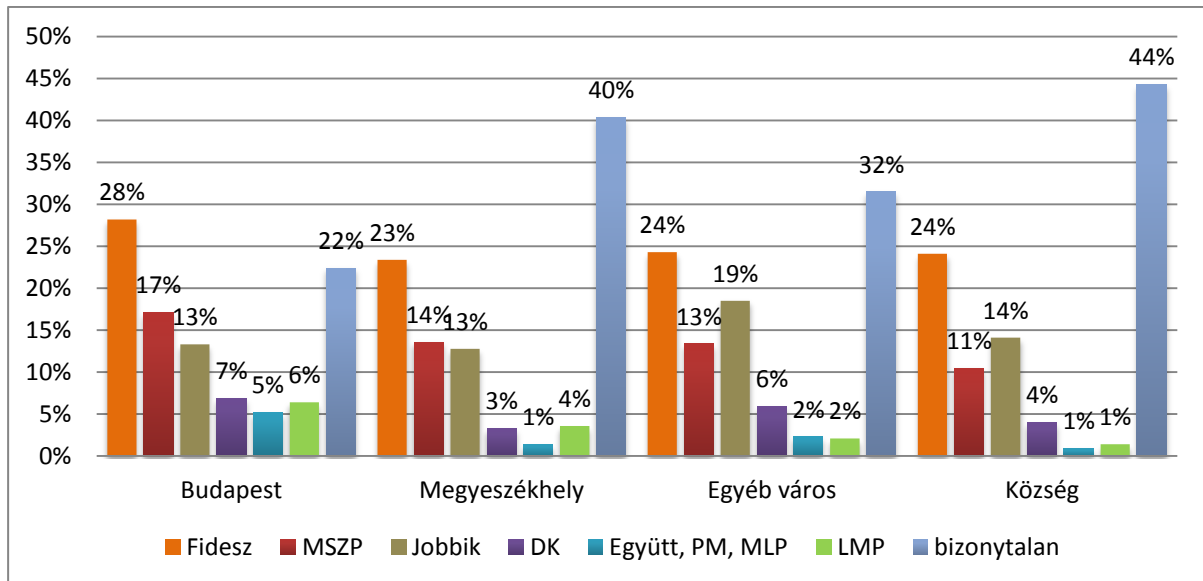

14. ábra: Pártpreferencia a legmagasabb iskolai végzettség alapján

A településtípus jelentette pártpreferencia-különbségeket jól láttuk a 2014-es év három választásán keresztül: a baloldal rendre a fővárosban, illetve a nagyobb városokban ért el jó eredményt, míg a vidéki szinten a Jobbik mögé szorult. A jelenlegi adatokból is az látszik, hogy a baloldali, liberális pártok Budapesten a legerősebbek – összeadott támogatottságukkal beérnék a Fideszt is. E pártok közül vidéken azonban csak az MSZP és a DK létezik, az Együtt a PM és a Liberálisok a fővároson kívül nem igazán tudnak választókat megszólítani.

Nincs sokkal jobb helyzetben az LMP sem – bár a párt kétségkívül sokat foglalkozik agrártémákkal, támogatottsága a megyeszékhelyeken túl nem igazán számottevő. A kutatás szerint a Jobbik jelenleg a vidéki városokban a legerősebb, azonban a községi szinten a

támogatottsága már korántsem kiugró, előnye el is veszik a baloldallal szemben – ám hozzá kell tenni, hogy a kistelepülések között igen magas, 44 százalékos a pártot nem választók aránya. Ezzel együtt is, a Jobbik vidéki megerősödése leginkább a kisvárosi szinten látszik igazoltnak.

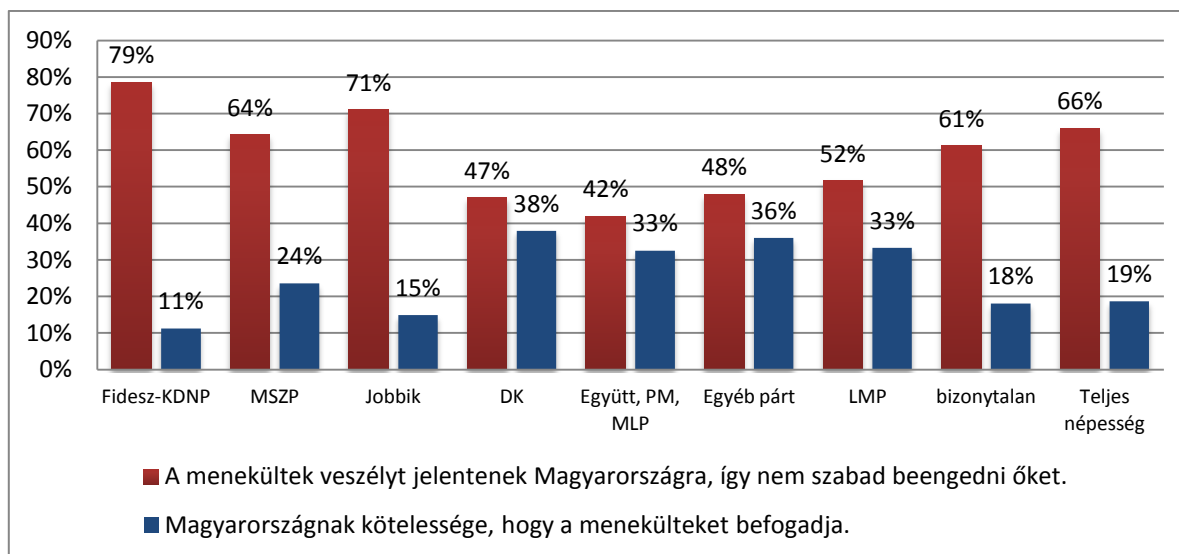
15. ábra: Pártpreferencia településtípus szerint

A MENEKÜLTKÉRDÉS MEGÍTÉLÉSE

A 2015-ös év legfontosabb ügyévé a menekültkérdés vált – elsősorban a kormány tudatos, kitartó és folyamatos kampányának. A bevándorlókkal kapcsolatos retorika alighanem működött: a válaszadók ötvenhat százaléka szerint a bevándorlók valódi veszélyt jelentenek ma Magyarországon és csak tizenhat százalék utasítja el ezt az állítást. Ha a menekültekkel kapcsolatos attitűdöt a befogadás felől közelítjük meg, akkor is hasonló arányokat látunk. A magyarok közel kétharmaduk nem engedné be őket az országba és csupán ötödünk véli úgy, hogy a befogadás lenne Magyarország kötelessége a jelenlegi helyzetben.

A kérdésben jelentős különbséget tapasztalunk pártpreferencia alapján: a baloldali ellenzéki pártok között jóval magasabb arányban vannak a befogadás pártiak – igaz, még így sem kerülnek többségbe egyik szavazótáborban sem. A leginkább befogadónak egyébként a DK

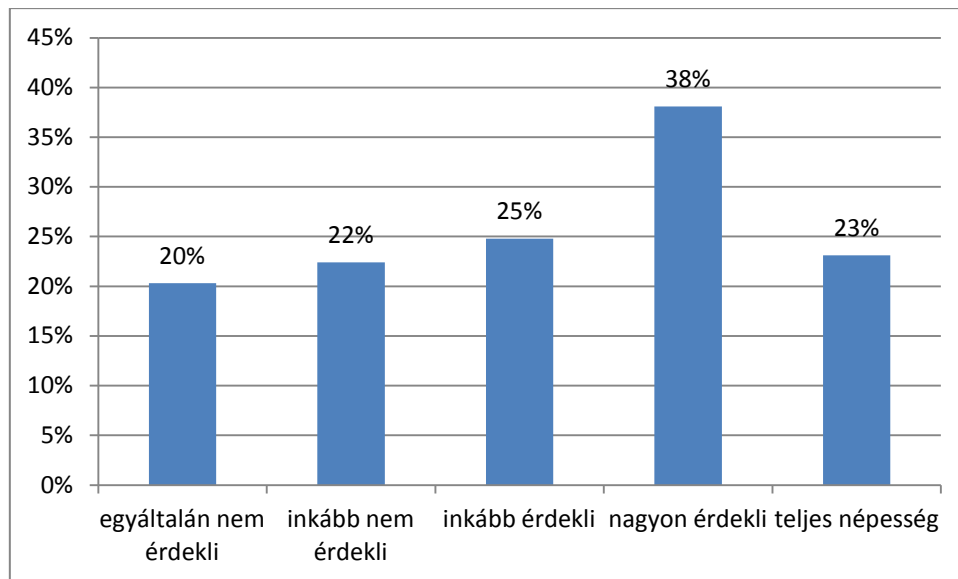
szimpatizánsait találtuk, köztük minden negyedik véli úgy, hogy az országnak kötelessége lenne a befogadás. Az LMP, illetve az Együtt, PM, MLP táborában ez az arány egyharmados.

16. ábra: A menekültek befogadásával kapcsolatos két álláspont megoszlása (a köztes álláspontot választók nem szerepelnek az ábrán)

A pártpreferencia szerinti különbségek továbbá azt mutatják, hogy a Fidesz-szavazótábora a leginkább elutasító: még a Jobbikénál is erősebben éli meg fenyegetésként a menekülteket, valamint a kormánypárti szavazók vélik a legnagyobb arányban (ötből négyen), hogy Magyarországnak nem kéne befogadnia a menekülteket.

A kutatás során rákérdeztünk arra, mennyire érinti a magyarokat a menekülthelyzet saját mindennapjaik során. A válaszadók bő húsz százaléka számolt be arról, hogy a menekültek megnövekedett száma saját vagy családja életében problémát okoz. A kutatás során több más lehetséges problémáról is nyilatkozhattak a válaszadók. Ez alapján úgy látszik, hogy a bevándorlók a társadalom egy viszonylag jelentős részének jelentenek problémát. Az elemzés ugyanakkor arra világított rá, hogy az összes felsorolt probléma közül a bevándorlással kapcsolatos az egyetlen, amit nem szocio-demográfiai változó magyaráz: azaz az anyagi problémák jellemzően a végzettséggel és a jövedelemmel függnek össze, a bűnözés a településtípussal. Ezzel szemben a menekültekkel való probléma a politikai érdeklődéshez köthető - azaz valakit minél inkább érdekel a politika, annál nagyobb arányban érzékeli saját problémaként a menekülteket.

17. ábra: A bevándorlók megnövekedett száma miatt személyesen vagy családján keresztül érintettek aránya, a politika érdeklődés alapján

Mindez arra utal, hogy nem a hétköznapi élethelyzet során szerzett tapasztalatokból érzékelik a választók problémaként a menekülteket, sokkal inkább a hónapok óta tartó közbeszéd hatására, a politikai iránt érdeklődők egy része mára már személyes problémaként éli meg a Magyarországra érkezett bevándorlókat.